

kirjaamo.lvm@gov.fi

Viite: VN/13615/2019

Lausunto valtioneuvoston periaatepäätökseksi liikenneturvallisuusstrategiasta

Periaatepäätös perustuu liikenne- ja viestintäministeriössä valmisteltavana olevaan liikenneturvallisuusstrategiaan ja sen toimenpideohjelmaan. Periaatepäätöksellä valtioneuvosto sitoutuu liikenneturvallisuusstrategiaan. Ministeriöt sitoutuvat omassa ja hallinnonalansa toiminnassa toteuttamaan liikenneturvallisuusstrategian linjauksia sekä toimenpideohjelman toimenpiteitä.

Liikenneturvallisuusstrategian taustalla on niin sanottu nollavisio, jonka mukaisesti kaikkien liikennemuotojen tulisi olla vuoteen 2050 mennessä niin turvallisia, ettei kenenkään tarvitsisi kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä.

Strategian keskiössä on kokonaisvaltainen lähestymistapa liikenneturvallisuuteen ja sen toimenpideohjelma sisältää toimenpiteitä kaikkien liikennemuotojen turvallisuuden parantamiseksi. Liikenneturvallisuusstrategian seitsemän strategista linjausta ohjaavat strategian mukaisen liikenneturvallisuusvision saavuttamista. Linjaukset ovat:

- 1) liikenneturvallisuus on koko yhteiskunnan yhteinen asia,
- 2) päätöksenteon on perustuttava tietoon,
- 3) eri toimijoiden liikenneosaamista on lisättävä,
- 4) asenteiden on muututtava liikenteessä,
- 5) liikennejärjestelmän ja sen kaikkien osien on oltava turvallisia,
- 6) teknologinen kehitys tuo turvallisuutta sekä
- 7) lainsäädännön on edistettävä turvallisuutta.

Liikenneturvallisuusstrategian toimenpideohjelman toimenpiteet toteuttavat näitä linjauksia käytännössä. Lisäksi strategian tausta-aineistona on valmisteltu Liikenneturvallisuuden nykytilan katsaus.

Lapin liiton virasto pitää liikenneturvallisuusstrategian nollavisiota hyvänä lähtökohtana liikenneturvallisuuden parantamiseen. Positiivisena nähdään myös, että strategia koskee tieliikenteen lisäksi myös muita liikennemuotoja. Poikkihallinnollinen yhteistyö on välttämätöntä ja siihen tulee kohdistaa riittävät resurssit, jotta periaatepäätöksessä esitetyt toimenpiteen voidaan toteuttaa. Periaatepäätöksen toimenpiteet ovat Lapin liiton viraston mukaan kannattavia, mutta niiden osalta on syytä paikoitellen tarkentaa vielä vastuutahoja ja pyrkiä tarkempaan konkreettiaan.

Lapin osalta liikenneturvallisuuteen vaikuttaa tieliikenteen osalta myös Suomen, Ruotsin ja Norjan liikennejärjestelmät ja erityisesti erilaiset kalustovaatimukset raskaan liikenteen osalta. Tämä on aiheuttanut turvallisuushaasteita erityisesti Tunturi-Lapissa ja valtatiellä

21. Tästä johtuen kalustoon liittyviä määräyksiä tulisi yhdenmukaistaa alueella ja asettaa myös Suomessa nykyistä tiukemmat vaatimukset talvikaudella alueella käytettäville renkaille. Ratkaisuna olisi rengasvaatimusten lisääminen Norjan mallin mukaisesti myös Suomeen. Tällä olisi suoraan liikenneturvallisuutta parantava vaikutus erityisesti talviolosuhteissa. Muita talviolosuhteisiin liittyviä näkökulmia ovat esim. ketjujen tai nastarenkaiden käyttö, jotka tulee tunnistaa osana liikenneturvallisuuden kehittämistä. Lapissa vaaratilanteita aiheutuu myös Barentsin alueen maiden erilaisten liikennekulttuurien kohtaamisesta sekä muualta tulevien matkailijoiden liikkumisesta talviliikenteessä. Lapissa erityisesti kansainvälisten matkailijoiden suuri määrä aiheuttaa haasteita liikenneturvallisuudelle, sillä moni kuljettaja ei ole tottunut talviolosuhteisiin ja sen aiheuttamiin haasteisiin, kuten liukkauteen.

Lapin osalta on keskeistä kiinnittää huomiota liikenneturvallisuuden osalta pääväylien kunnossapitoon. Vuosina 2010–2018 kaikista onnettomuuksista noin 70 % tapahtui maanteillä ja näistä vajaa puolet (noin 42 %) tapahtui valtateillä. Eniten onnettomuuksia tapahtui valtatiellä 4 (18 %). Kaikista onnettomuuksista tapahtui eniten eläinonnettomuuksia (poro ja hirvi, 38 %) sekä yksittäisonnettomuuksia. Loukkaantumiseen johtaneista onnettomuuksista selkeästi suurin osa oli yksittäisonnettomuuksia (35 %). Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2020 Lapissa loukkaantui vakavasti tai kuoli tieliikenneonnettomuuksista väkilukuun suhteutettuna melkein kaksikertaa enemmän henkilöitä kuin Suomessa keskimäärin. Korjausvelan kasvun seurauksena tiestön kunto on heikentymässä, millä on negatiivinen vaikutus myös liikenneturvallisuuteen. Liikenneturvallisuuden näkökulmasta on keskeistä pääväylien, mutta myös alempi asteisen tieverkon kunnossapito ja siihen kohdistuvat investoinnit. Lapin osalta on keskeistä huomioida myös porokolarien suhteellisen suuri määrä liikenneturvallisuuteen vaikuttavana tekijänä.

LAPIN LIITTO

Mika Riipi
maakuntajohtaja

Paula Qvick
suunnittelujohtaja